

Utrecht Centre for Water,
Oceans and Sustainability Law

15 jaar Kaderrichtlijn water

WORKSHOP 2

Organisatie van het waterbeleid: twijfels over centraliseren of decentraliseren

UCWOSL-UGent- VMR-VVOR

Utrecht, 4 december 2015

Remco Nehmelman

r.nehmelman@uu.nl

Universiteit Utrecht

Stroomgebiedbenadering

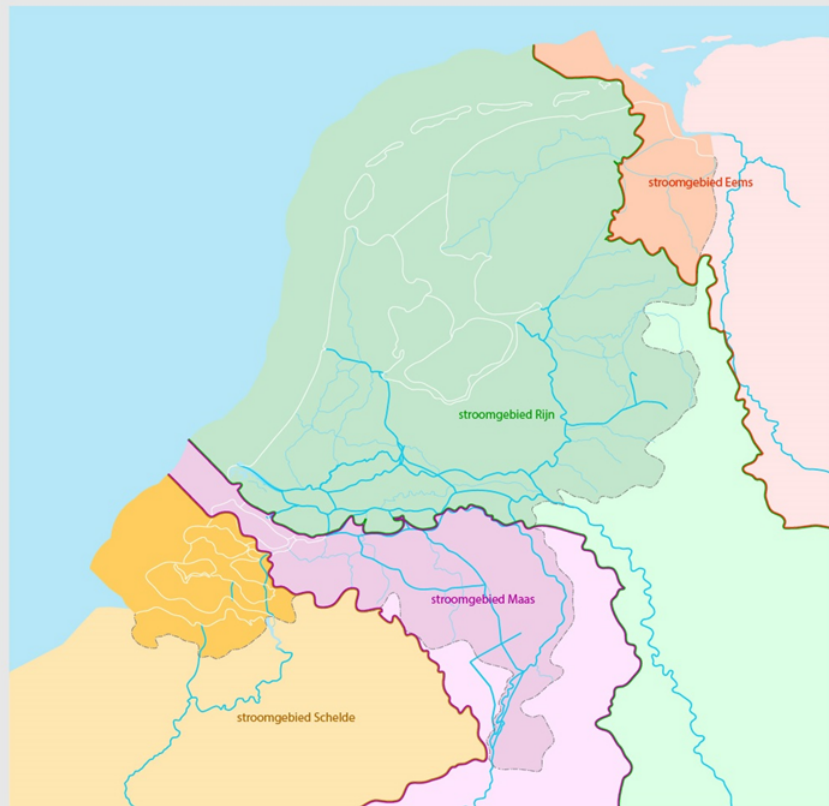
- **Kaderrichtlijn ruimte voor eigen invulling van waterbeheer**
 - Bekend als de Nederlandse 'waterstaatkundige eenheden': Waterbeleid vertrekt van het fysisch systeem, eerder dan vanuit bestuurlijke en administratieve grenzen
- **Consequent** doorgetrokken op o.a.:
 - **Geografische indeling** watersystemen (stroomgebieden–deelstroomgebieden)
 - **Organisatie** van het waterbeleid (hoofdsysteem-regionaal systeem)
- **Probleem?**

Geografische indeling: Stroomgebieden en deelstroomgebieden

Figuur 2 Indeling in stroomgebieden in Nederland

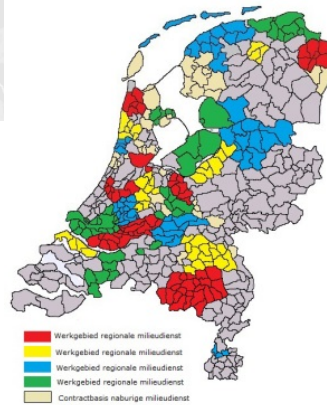
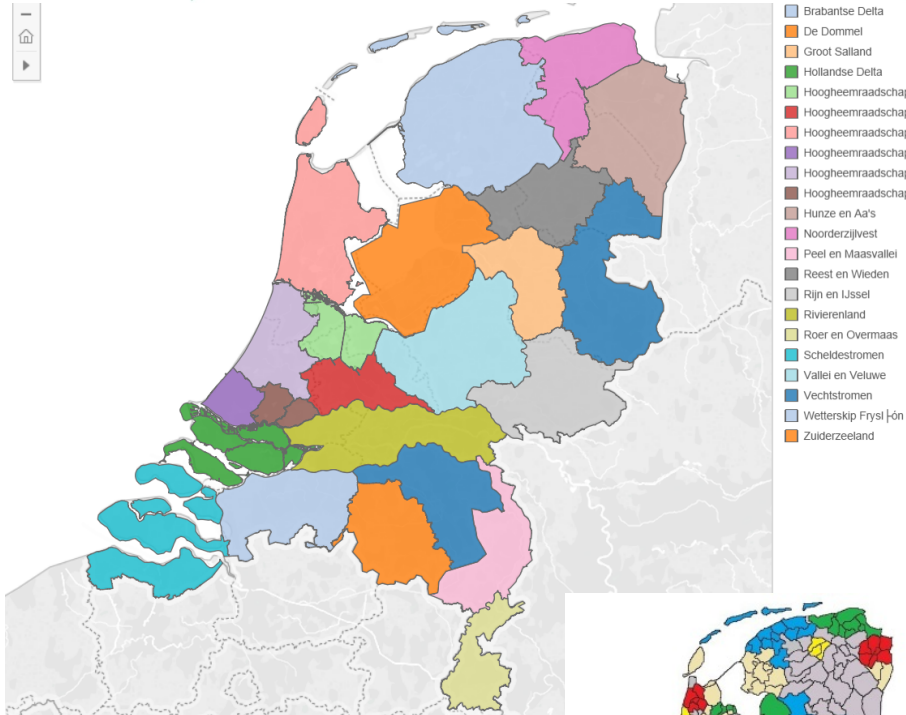
Deelstroomgebieden Kaderrichtlijn Water

Bron: RWS; Waterdienst.

Organisatie van het waterbeleid: Waterbeheerders

RIJKSWATERSTAAT 10 regionale diensten

2012

Het gaat goed met het Nederlandse waterbeheer?

- **Begin 2014 > OESO > uitstekend Nederlands Waterbeheer > 8.5**
- **Punten van zorg:**
 - **Financiering**
 - **Awareness**
- **Maar meer punten van zorg**
 - **Fundamenteel: bestaansrecht waterschappen?**
 - **Verkiezingen voor algemene besturen waterschappen?**
 - **Geborgde zetels van waterschappen?**
 - **Doorzettingsmacht waterschappen (verhouding t.o.v. andere overheden?)**

Financiering?

- Andere workshop > maar kan dit systeem zo verder?
- Meer economische prikkels om eerlijk en efficiënt om te gaan met 'te veel', 'te weinig' en 'te vervuild' water
- 'Vervuiler/gebruiker betaalt' beter invullen
 - terrein van de landbouw
 - Medicijnresten, miniplastics en scheepvaart

Awareness

- Door goed waterbeheer weinig awareness
 - Het gebed van de Dijkgraaf
- Burgerparticipatie
- Verkiezingen

Bestaansrecht waterschappen?

- Mooie opkomst 18 maart jl. > 44 % (3 % blanco)
- Regeerakkoord: “Bruggen slaan”:
 - Fusies Provincies (12) > 5 landsdelen
 - Daarna Fusie met waterschappen
- Goed idee?
 - Nee! > kracht van het waterschap (zelfstandige financiering)

Alternatieven?

Andere alternatieven? > die inpasbaar zijn met KRW

- Opschalen Rijkswaterstaat?
- Zelfstandige bestuursorganen?
- Dienst van gemeenten (evt. opgeschaalde?) of provincie
- Andere oplossingen ...?

Verkiezingen voor waterschappen?

- Opkomst 18 maart jl. 44 % (3% blanco)
 - Gecombineerd met Provinciale Staten
 - Die de Eerste Kamer kiezen
 - Moet dat anders?
 - Lastig: 'No taxation without representation'
 - Getrapte verkiezingen?
 - Gemeenteraad?
 - Provinciale Staten?
 - Eerste of Tweede Kamer?
- » Ontstaat hoe dan ook vreemde afhankelijkheidsrelatie

Geborgde zetels?

“Belang-betaling-zeggenschap”

Naast ingezetenen>

Geborgde zetels: landbouw, natuur en bedrijven

- **Nog rechtvaardig?**
 - Adviescommissie Water 2015 > ja >
 - » 2 zetels voor genoemde categorieën
 - » Wettelijk vastgelegd > niet afhankelijk van provincie

Doorzettingsmacht waterschappen

- **DITUUS waterbeneders stelsel**
 - Rijkswaterstaat (natte waterstaat)
 - Provincies
 - Gemeenten/Waterschappen
- **Probleem met doorzettingsmacht**
 - Laagste in wettelijk hiërarchische ladder
 - Waterschappen > gestuurd door centrale wetgever & provinciebestuur (soms 5!)
 - Gemeenten > Riolering (Hemelwater), Provincies > Grondwater
- **Natte (Rijks)Waterstaat > ombouwen naar Waterschap (1 of 2) met financieringsmodel**
- **Waterschappen doorzettingsmacht geven > boven Provincie en Gemeenten > vergt Grondwetwijziging (133)**
- **Waterschapswet aanpassen en ombouw gelijkend aan Gemeente-/Provinciewet**
- **Of op heel andere manier: Internationale/Europese waterschappen?**

